

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 6

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 6

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2022

УДК 81+82:811.11+811.13
S 90

Рецензент:

Мізін К.І. д-р філол. наук, професор, професор кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі, завідувач кафедри

S 90 **Studia Philologica** : зб. студент. наук. праць / редколегія:
О.В. Деменчук, О.В. Константінова, О.І. Павлова [та ін.].
Рівне: РДГУ, 2022. Вип. 6. 74 с.

Studia Philologica : The Collection of Students' Scientific Works
/ O.V. Demenchuk, O.V. Konstantinova, O.I. Pavlova et al. (eds.).
Rivne: RSUH, 2022. Issue 6. 74 p.

У збірнику студентських наукових праць «Studia Philologica» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем сучасної філології: германського та романського мовознавства, зіставного мовознавства, лінгвістики тексту, термінознавства, перекладознавства, літературознавства.

The Collection of Students' Scientific Works «Studia Philologica» focuses on the topical issues of contemporary philology: Germanic and Romance Linguistics, Contrastive Linguistics, Text Linguistics, Terminology, Translation and Literature Studies.

УДК 81+82:811.11+811.13

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Константінова О.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Третякова К.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент, **Станіславчук Н.І.**, викладач.

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(*протокол № 5 від 26 травня 2022 р.*)

©Автори публікацій, 2022

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2022

ЗМІСТ

ГЕРМАНСЬКЕ ТА РОМАНСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО

Григола О.А.	НОМІНАЦІЇ БОЛЮ ТА ДИСКОМФОРТНИХ ВІДЧУТТІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ТЕМАТИЧНА ПІДГРУПА «ФІЗИЧНИЙ БІЛЬ»	5
Кондратюк Н.В.	ЕТИМОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СКЛАДНИХ СЛІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	9
Матвійчук Л.М.	ЗАСОБИ АНГЛОМОВНОЇ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ <i>КОРОНАВІРУС</i> В ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ	15
Стахнюк А.О.	ПОСЕСИВНІ КОНСТРУКЦІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	21

ЗІСТАВНЕ МОВОЗНАВСТВО

Дзекан О.В.	СЕМАНТИЧНА ПАРАДИГМА ЛЕКСЕМИ <i>RAIN</i> І ЗАСОБИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУ <i>БІЛЬ</i> У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	25
Пишняк М.М.	СЕМАНТИКА ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВАМИ ТВАРИН В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	29
Радчук Т.Л.	СЕМАНТИКА ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВАМИ ОДЯГУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	33
Фіськов В.Г.	ФУНКЦІЯ ПРИЙМЕННИКІВ 把 ТА 被 В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	39
Чайковська Р.Г.	МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ <i>ВІРНІСТЬ</i> В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	42

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Безкоровайний М.А.	ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЕКСПРЕСІЇ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	48
---------------------------	---	----

ТЕРМІНОЗНАВСТВО

Левізорик Н.О.	СТРУКТУРНО-ТЕМАТИЧНІ ТА ЕТИМОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ НУТРИЦІОЛОГІЇ	53
-----------------------	---	----

Сапожко М.О.	ЕТИМОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОРСЬКОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ	61
---------------------	---	----

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Гаврильчик Н.В.	ВЛАСНІ НАЗВИ ТА СПОСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ В ДИТЯЧІЙ ПОВІСТІ А.БРЕДЛІ «СОЛОДЕНЬКЕ НА ДЕНЦІ ПИРОГА»	65
------------------------	--	----

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Поліщук М.В.	НАУКОВИЙ ДИСКУРС АМЕРИКАНІСТИКИ США XX-го СТОЛІТТЯ	69
---------------------	---	----

<i>ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ</i>		73
-------------------------------------	--	----

ГЕРМАНСЬКЕ ТА РОМАНСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО

Григола О.А.

Рівненський державний гуманітарний університет

НОМІНАЦІЇ БОЛЮ ТА ДИСКОМФОРТНИХ ВІДЧУТТІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ТЕМАТИЧНА ПІДГРУПА «ФІЗИЧНИЙ БІЛЬ»

Анотація. У статті схарактеризовано номінації болю та дискомфортих відчуттів. Визначено лексичні засоби вираження фізичного болю в англійській мові. Встановлено особливості семантичного розширення номінацій на позначення фізичного болю та дискомфортих відчуттів у сучасній англійській мові. Визначено перспективи подальших розвідок номінацій болю.

Ключові слова: номінація, біль, дискомфортих відчуття, похідний, значення.

Summary. The article focuses on the designations of pain and malaise. It studies the lexical means that denote a physical pain in the English language. The paper characterizes the semantic extension features of physical pain and malaise designations in Modern English. It also outlines the further perspectives of pain designation studies.

Key words: designation, pain, malaise, meaning, sense, derivative.

Постановка проблеми. Актуальність проблеми полягає у відсутності достатньої кількості досліджень присвячених номінації болю та дискомфортих відчуттів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Номінації болю та дискомфортих відчуттів були предметом семасіологічних (Н.Г. Лозова), граматичних (М. Халлідей), типологічних (К.В. Рахіліна, Т.І. Резнікова) досліджень. Показовим є проект «Концепт БІЛЬ у типологічному висвітленні» (2009). Дослідження показують, що проблема аналізу номінацій болю та дискомфортих відчуттів є актуальною та потребує подальшого вивчення.

Мета. Метою розвідки є опис лексичних засобів вираження больових та дискомфортих відчуттів у сучасній англійській мові.

Виклад основного матеріалу. На початку визначимо основні поняття, які використовуватимемо в дослідженні. Номінація – це «1) творення і надання назв пізнаним і вичленованим фрагментам дійсності, тобто встановлення відношень позначального та

позначуваного між певною мовною одиницею і відповідним предметом (явищем, ознакою тощо); 2) результат цього процесу, тобто сама назва; 3) називання як використання вже готових найменувань у процесі мовленнєвих актів» (УМ, с. 417). Відчуття – це «психічний процес, що полягає у відображенні мозком окремих властивостей та якостей предметів і явищ об'єктивного світу, а також станів організму при безпосередньому впливі подразників на відповідні органи чуттів» (СПТ, с. 45).

Наведемо загальний опис значень слів, які позначають фізичний біль. В англійській мові ключовими є слова *rain*, *ache*, *hurt*. Деякі вчені (Nichols, 2003, p. 7) до номінацій болю також відносять прикметник *sore*, яке за значенням подібне до слова *hurt*.

Слово *rain* здебільшого використовують для опису психологічного стану людини на позначення душевного болю, а також в офіційному стилі, пор.: *It rains me to say that...* Номінація позначає стан, який відчуває людина під час різкого фізичного дискомфорту. У словнику (OALDCE, p. 127) лексемі *rain* приписані такі значення: «1. the feelings that you have in your body when you have been hurt or when you are ill / sick; 2. mental or emotional suffering».

Розгляд синонімічного ряду допомагає розкрити допоміжні значення лексеми *rain*. Серед синонімів виокремлюють: *hurting* – для чіткого виразу дискомфортних відчуттів у тілі; *painfulness* – для відображення психічного стану людини, яка зазнає стрес від певних подразників; *pain sensation* – для опису не такого різкого та чіткого, але зростаючого болю; *annoyance* та *bother* – слова, які передають похідне значення «різке роздратування людиною або річчю».

Також для вираження фізіологічного стану поширене вживання лексеми *ache*, яка використовується для позначення різних видів болю, зокрема ниючого та тупого болю. Слово *ache* може позначати біль, локалізований у певній частині тіла людини, або дискомфортний стан людини, пор.: *My arm aches. She was aching with exhaustion.* Номінацію *ache* використовують для утворення складних іменників на зразок *headache*, *stomachache*.

Лексема *hurt* «to cause physical pain to someone / yourself; to injure someone / yourself» вживається на позначення статичних больових відчуттів у різних частинах тіла, пор.: *It hurts me to cough. She hurt her arm. The man was seriously hurt in the accident.*

Фізичний біль нерідко може бути зображеним завдяки долученню температурних номінацій. Такі слова, як *hot*, *cold*, *cool*, *freezing*, *fiery* або *searing* нерідко зустрічаються для опису фізіологічному дискомфорту. Тому лексема *hot* часто вживається для вираження больових процесів, які супроводжуються підвищенням температури, пор.: *hot pain*. Подібним, але протилежним за значенням є *cold pain*,

словосполучення, яке вживають для позначення відчуттів при ознобі, шоці та іншому стані, коли людина відчуває похолодання та біль пов'язаний зі зниженням температури або реальним, або уявним. Прикметники *fiery* або *searing* нерідко вживаються для опису болю, який характеризують як палючий, пор.: *Her feet felt swollen and fiery. She felt a searing pain in her foot.*

Антонімом до *fiery* або *searing* є лексема *freezing*. Слово є синонімом до *cold* та вживається для опису дискомфорту, який супроводжується відчуттям холоду. Також нерідко може набувати іншого значення – заніміння або заціпеніння, пор.: *frozen with pain* та *freezing pain*. Прикметник *cool* для опису болю використовується значно рідше.

Для опису відчуттів людині властиво використовувати набутий досвід контакту з довкіллям. Тому нерідко для вираження дискомфорту проводяться паралелі з предметами та явищами, які зустрічаються у повсякденному житті. З цього випливає, що перше значення слова безпосередньо пов'язано з діяльністю людини, а похідне значення лексеми використовується для опису подібних відчуттів. Прикладами можуть слугувати: *cut* «різати», *drill* «бурити», *pinch* «щипати».

Лексема *pain* може часто виступати у ролі іменника, у той час як для емоційного підсилення використовується прикметник, пор.: *stabbing pain, drilling pain*.

Значення прикметника *dull* «надання властивості формі». Ця характеристика часто переноситься на больові відчуття. Тому *dull pain* означає тупий або приглушений біль.

Протилежним за значенням, як і у при описі інструментів, виступає *sharp* для позначення гострого та пронизливого болю, пор.: *sharp pain*. Зазвичай цей вираз засвідчує, що людина зазнає різкі дискомфортні відчуття у певній частині тіла, які відзначаються гостротою, як при проникненні в тіло гострих предметів, зокрема використовується при порізах, пор.: *Deep-breathing can help dull pain. He had a sharp pain in his jaw, and his arm was numb.*

Подібною є лексема *tight*, яка у першому значенні характеризує предмет, який чітко закріплений або якого важко зсунути з місця, пор.: *I get a tight pain in my chest when I breathe.*

Для характеристики сильного болю також можна використовувати прикметник *deep*, зокрема часто вживають для позначення душевного болю.

Нерідко больові відчуття описуються завдяки словам, які належать до суміжних лексико-семантичних полів, наприклад, з явищами, які пов'язані з вогнем (горінням), пор.: *burn* «to produce flames and heat; to be damaged or injured by the sun, heat, acid, etc.; to damage or injure somebody / something in this way; *flare* «to suddenly start or become much stronger».

Також варто відзначити приклади лексем, які безпосередньо мають зв'язок з певним інструментом або дією та отримали похідне значення для вираження больових відчуттів, пор.: *prickle* – колоти, вживається при неприємних відчуттях; *bite* – кусати, може описувати періодичний біль; *gnaw* – гризти, може зображувати муки голоду; *sting* – жалити, описує різкий біль при потраплянні хімічних речовин до слизової оболонки; *stretch* – тягнутися, уособлює вид травми *stretching* – розтягнення; *pinch* – щипати, для різких поколювань; *split* – розколюватися, може позначати жахливий біль у голові; *pound* – сильно бити, виражає часте серцебиття; *spin* – виражає запаморочення.

Для опису симптомів також можуть використовуватися слова, які мають відношення до звуку. Серед таких: *buzz*, *growl*, *ring*.

Також для опису больових відчуттів нерідко використовуються риси, притаманні людям. Зазвичай ці риси несуть негативний характер, тому спрямовані на емоційне підсилення зображення болю, зокрема *relentless*, *severe* та *cruel*, пор.: *He felt severe pain*.

Висновки. Фізичний біль – явище багатогранне. Щоб передати всі больові відчуття, необхідно зважати на велику кількість слів фізичного (побутового) плану і долучати до опису синонімічні ряди та антоніми. В англійській мові відзначаємо деталізацію опису больових та дискомфортних відчуттів через властивості речей, які слугують причиною роздратування або подразнення.

Можна дійти висновку, що основними засобами вираження болю та дискомфортних відчуттів в англійській мові слугують слова з семантичних полів температури, форми, властивості інструментів, повсякденної діяльності людини, особливостей вияву її характеру.

Перспективи подальших розвідок у визначеному напрямі. Перспективними є дослідження номінацій болю та дискомфортних відчуттів у зіставно-типологічному та перекладознавчому аспектах.

Список використаних джерел:

1. *Концепт БОЛЬ в типологическом освещении*. (2009). В.М. Брицын, Е.В. Рахилина, Т.И. Резникова, Г.М. Яворская (ред.). Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго.
2. СПТ: *Словник психологічних термінів*. (2006). Retrieved from: <http://nuph.edu.ua/slovník-psihologichnih-terminiv/>
3. УМ: *Українська мова: Енциклопедія*. (2004). В.М. Русанівський, О.О. Тараненко, М.П. Зяблюк та ін. (ред.). Київ: Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М.П. Бажана.
4. Nichols, S. (2003): *A semantic analysis of the English pain lexicon*. Australia: University of New England.
5. OALDCE: *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*. (2004). Retrieved from: <http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>

Наукове видання

STUDIA PHILOLOGICA

Збірник

студентських наукових праць

ВИПУСК 6

The Collection

of Students' Scientific Works

ISSUE 6

Формат 60x84^{1/16}.

Папір офсетний. Друк ризографічний.

Гарнітура Century Schoolbook.

Ум. др. арк. 4. Наклад 100.

Редакційно-видавничий відділ

Рівненського державного гуманітарного університету

м. Рівне, 33000, вул. Ст. Бандери, 12

тел.: (0362) 26-48-83

Друк: "ПараГраф+"

м. Рівне, 33000, вул. Гетьмана Мазепи, 6/8

тел.: (0362) 26-49-27